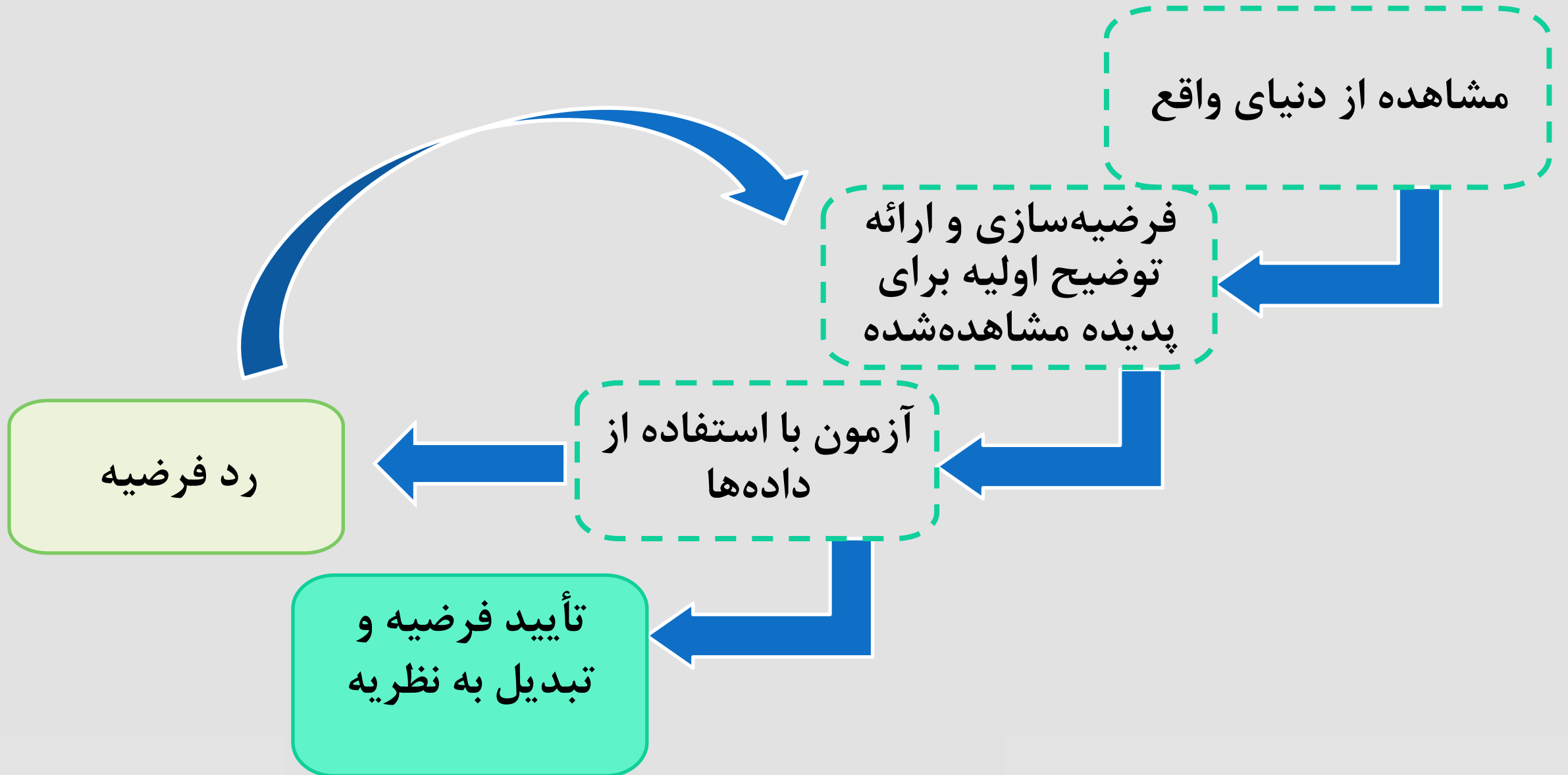

فصل ۲

چگونه مانند یک اقتصاددان بیندیشیم

روش تحلیل پدیده‌ها در اقتصاد

مدل‌های اقتصادی و نقش فروض

تنها دو کشور و دو کالا در اقتصاد بین الملل

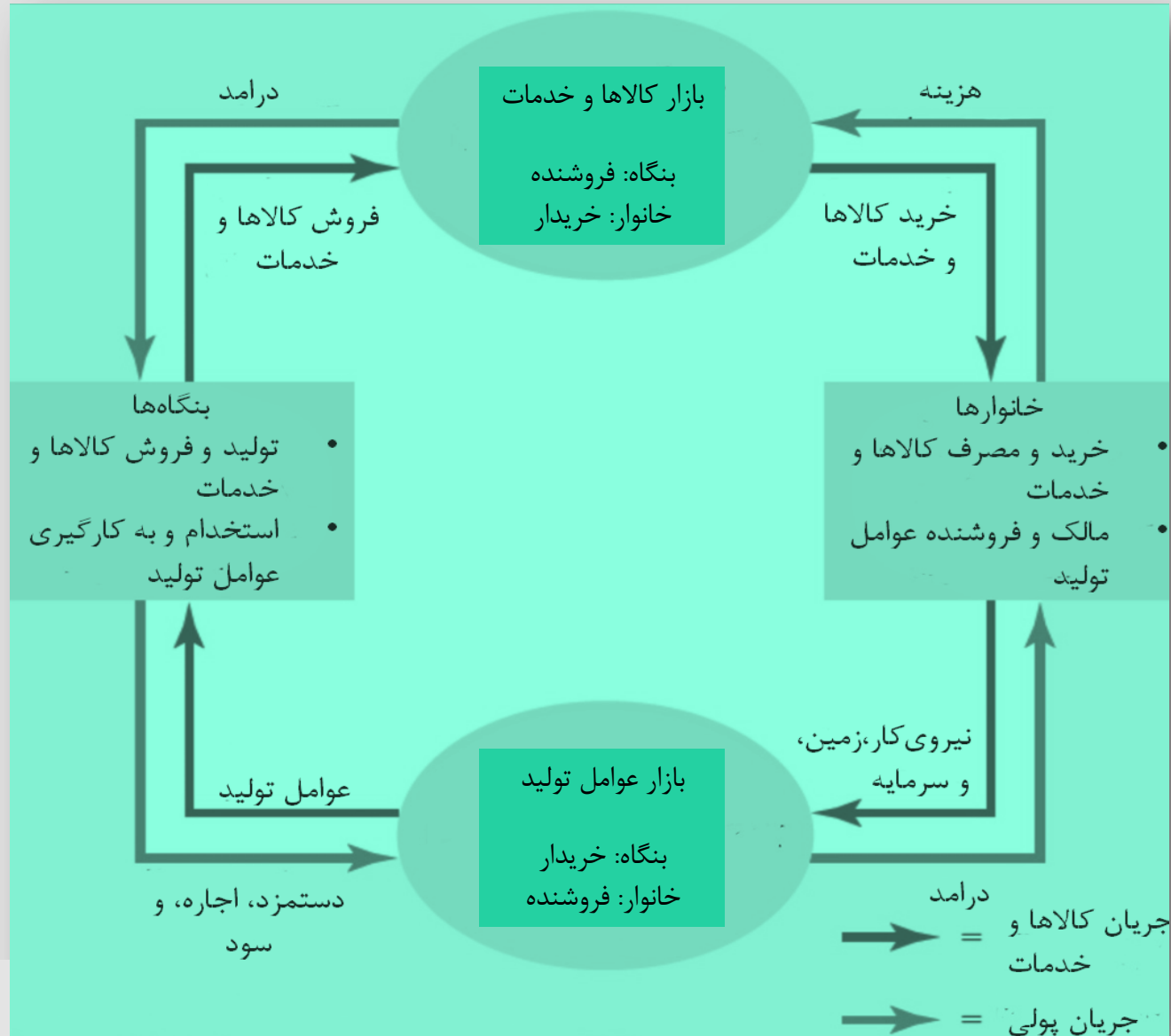
سقوط یک گلوله کوچک در هوای آزاد: فرض سقوط در خلأ
فروض ساده‌ساز در اقتصاد

اشتباه بودن فرض عدم وجود اصطکاک در سقوط یک برگ
کاغذ به جای گلوله کوچک
اشتباه بودن فرض ثابت بودن میزان تولید یک کالای خاص
برای مطالعه اثرات تثبیت قیمت بر روی مصرف

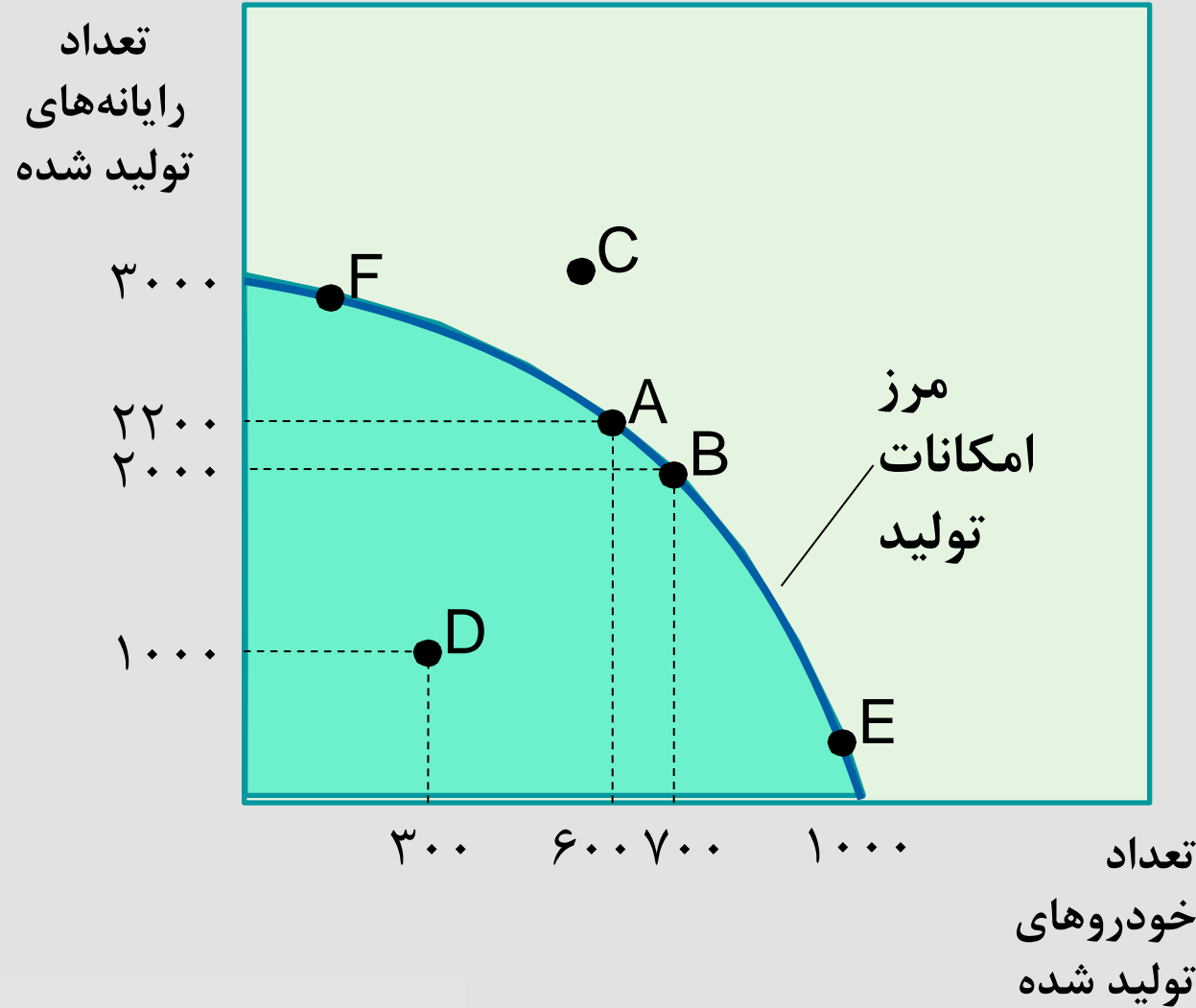
هدف: حذف پیچیدگی‌های موجود و سهولت درک پدیده‌ها
ضرورت تناسب فروض با مسأله

الگوی نخست: نمودار جریان‌ی دورانی درآمد-هزینه
الگوی دوم: منحنی یا مرز امکانات تولید

نمودار جریان‌های دورانی درآمد-هزینه (چرخه اقتصاد)

الگوی دوم: منحنی یا مرز امکانات تولید

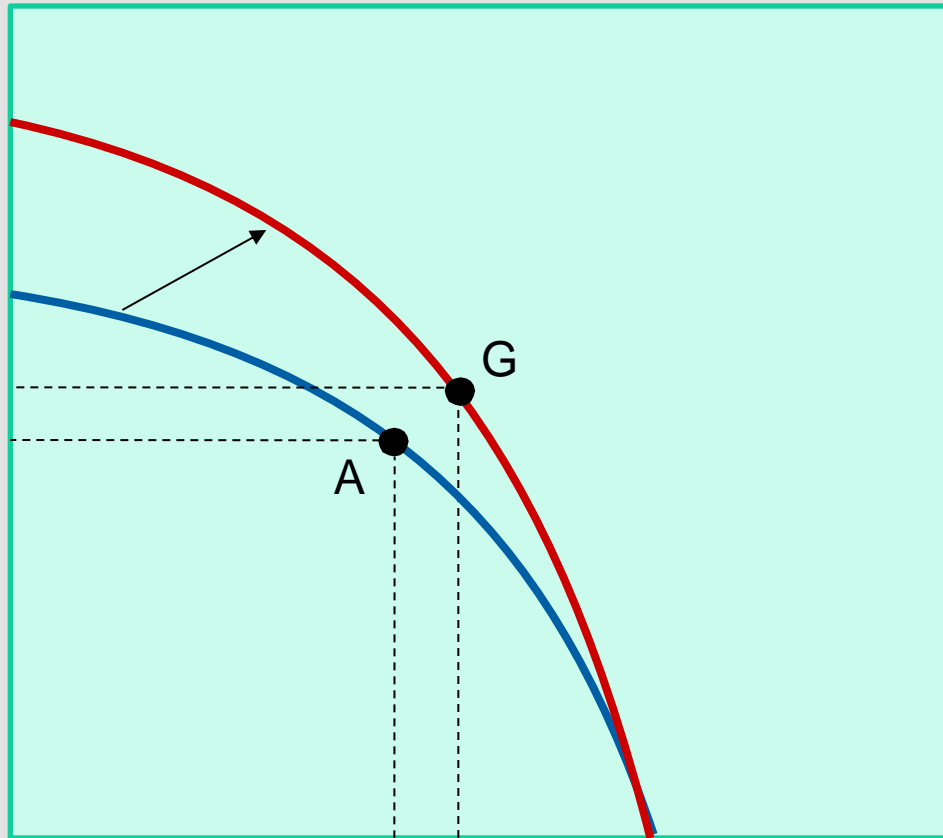

هزینه فرصت = شیب منحنی امکانات تولید

انتقال منحنی امکانات تولید

تعداد
رایانه‌های
تولید شده

۴۰۰۰
۳۰۰۰
۲۳۰۰
۲۲۰۰

۶۰۰ ۶۵۰ ۱۰۰۰

تعداد
خودروهای
تولید شده

• پیشرفت تکنولوژیک در صنعت رایانه:
رایانه‌های بیشتر به ازای هر تعداد معین
خودرو

اقتصاد خرد و کلان

اقتصاد خرد

- رفتارشناسی کوچکترین واحدهای اقتصادی یعنی خانوارها و بنگاهها
- بنگاهها تولیدکننده کالاها و خدمات اند و خانوارها مصرف کننده کالاها و خدمات.
- بنگاهها برای تولید به نیروی کار نیاز دارند و خانوارها برای مصرف به درآمد.
- خانوارها عرضه کنندگان نیروی کارند و بنگاهها متقاضیان آن.

اقتصاد کلان

- با مبنا قرار دادن رفتارهای خرد، از منظر دولت به کل اقتصاد می‌نگرد و سه حوزه تورم، بیکاری و رشد اقتصادی را با به حداقل رسانیدن دو متغیر اول و به حداکثر رسانیدن متغیر سوم مورد بررسی قرار می‌دهد.

روش شناسی اقتصاد

اقتصاد اثباتی (Positive Economics)

- دنبال کشف حقیقت است.
- به داده‌ها و حقایق خارجی نگاه می‌کند و نتیجه می‌گیرد.
- مثال: «تقاضا برای بنزین و گازوئیل با قیمت بنزین و گازوئیل رابطه معکوس دارد.»

اقتصاد هنجاری (Normative Economics)

- مثال: «دولت باید خدمات بهداشتی اولیه را برای همه شهروندان فراهم کند.»

نقش اقتصاددان

در نقش دانشمند

به کمک گزاره‌های توصیفی به تحلیل وضعیت اقتصادی کشور می‌پردازد

بررسی دلیل افزایش مداوم سطح عمومی قیمت‌ها در ماه‌های اخیر

تحلیل اثرات تحریم‌ها بر وضعیت معیشتی مردم

در نقش سیاست‌گذار

با استفاده از گزاره‌های تجویزی، چگونگی بهبود وضعیت اقتصادی کشور را بیان می‌کند

ارائه پیشنهادات برای نحوه مقابله و کاهش اثرات تحریم‌ها بر وضعیت معیشتی مردم

ارائه توصیه‌ها برای کاهش نرخ رشد سطح عمومی قیمت‌ها

گزاره‌های اقتصادی

گزاره‌های تجویزی

گزاره‌هایی که تجویز می‌کنند جهان چگونه باید باشد.

مثال: دولت نباید اقدام به تثبیت قیمت در بازار کالاها و خدمات کند.

گزاره‌های توصیفی

گزاره‌هایی که به توصیف چگونگی جهان می‌پردازند.

مثال: مداخله دولت در تعیین قیمت محصولات، کارکرد طبیعی بازار را مختل می‌کند.

میزان اثرگذاری اقتصاددانان در سیاست‌گذاری اقتصادی

علی‌رغم پیشنهادات متعدد و مستمر اقتصاددانان به دستگاه‌های تصمیم‌گیر، سیاست‌گذاران نسبت به این توصیه‌ها بی‌توجهی نشان می‌دهند.

سوال: چرا به پیشنهادات اقتصاددانان بی‌توجهی می‌شود؟

- انگیزه‌های سیاستمدار
- ابعاد غیر اقتصادی مسائل
- اقتصاد سیاسی مسائل (ذی نفعان وضع موجود و اثرگذاری گروه‌های مخالف)

میزان اثرگذاری اقتصاددانان در سیاست‌گذاری اقتصادی

علی‌رغم پیشنهادات متعدد و مستمر اقتصاددانان به دستگاه‌های تصمیم‌گیر، سیاست‌گذاران نسبت به این توصیه‌ها بی‌توجهی نشان می‌دهند.

سوال: حضور اقتصاددانان در حوزه سیاست‌گذاری چقدر مؤثر است؟

- معرفی سیاست اقتصادی مناسب، اولین مرحله در سیاست‌گذاری است.
- اقتصاددانان از طریق اقناع عمومی جامعه برای اجرای سیاست‌ها نیز می‌توانند نقش‌آفرینی کنند.
- انگیزه سیاستمدار محبوبیت و کسب رأی است، بنابراین اگر مردم با یک سیاست اصلاحی مخالف باشند، سیاستمدار حتی در عین علم به صحت آن پیشنهاد، از اعمال آن خودداری می‌کند.

اختلاف نظر اقتصاددانان با یکدیگر

مثال:

اختلاف دو پزشک مختلف در تجویز (جراحی یا عدم جراحی) با وجود شباهت در تشخیص

در اقتصاد متعارف نیز در تشخیص مشکل دار بودن اقتصاد، اختلاف نظر وجود ندارد.

اختلاف نظر در مداخله یا عدم مداخله دولت برای رفع مشکل است.

• عدم تفاوت نظر در مبانی مربوط به اقتصاد خرد. وجود تفاوت نظرها در برخی از مباحث اقتصاد کلان

- چگونگی مداخله دولت؟
- چگونگی کنترل تورم؟

• در صورتی که روند بلندمدت اقتصاد مطلوب باشد ولی در کوتاهمدت عملکرد نامناسبی داشته باشد:

- برخی از اقتصاددانان معتقدند دولت باید برای برگرداندن اقتصاد به روند بلندمدت مداخله کند.
- برخی به عدم دخالت دولت قائل هستند.

• در اقتصاد ناهار مجانی وجود ندارد. بنابراین ارائه خدمات بیشتر (آموزش، امنیت و...) توسط دولت نیازمند دریافت مالیات بیشتر است.

- برخی از اقتصاددانان قائل به اخذ مالیات بیشتر و ارائه خدمات بیشتر توسط دولت هستند.
  - برخی مالیات کمتر و به تبع آن خدمات کمتر را تجویز می کنند.
- این دو رویکرد در قالب دو حزب رقیب متجلی می شود.

گزاره هایی که اکثر اقتصاددانان با آنها موافق هستند

گزاره‌ها و درصد اقتصاددانان موافق

۱. سقف اجاره بها باعث کاهش کمیت و کیفیت مسکن می‌شود. (۹۳٪)

۲. تعرفه و سهمیه واردات معمولاً باعث کاهش رفاه عمومی اقتصادی می‌شود. (۹۳٪)

۳. نرخ های ارز منعطف و شناور، ترتیبات پولی بین المللی موثری را ارائه می‌دهد. (۹۰٪)

۴. سیاست مالی (مثلاً کاهش مالیات و/یا افزایش مخارج دولت) دارای تأثیر محرک قابل توجهی بر اقتصاد کمتر از اشتغال کامل است. (۹۰٪)

۵. ایالات متحده نباید کارفرمایان را از برون سپاری کار به کشورهای خارجی محدود کند. (۹۰٪)

۶. رشد اقتصادی در کشورهای توسعه یافته مانند ایالات متحده منجر به سطح رفاه بیشتر می‌شود. (۸۸٪)

۷. ایالات متحده باید یارانه های کشاورزی را حذف کند. (۸۵٪)

...

۱۸. دولت باید نظام رفاهی را در راستای «مالیات بر درآمد منفی» بازسازی کند. (۷۹٪)

۱۹. مالیات بر پساب و مجوزهای آلاینده‌گی قابل فروش نشان دهنده رویکرد بهتری برای کنترل آلودگی نسبت به اعمال سقف آلودگی است. (۷۸٪)

۲۰. یارانه های دولتی برای اتانول در ایالات متحده باید کاهش یا حذف شود. (۷۸٪)

ممنون از توجه شما
